

طاشينك
جورني غري
سماوية: جريدة ماموريان: اوفير

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԻՐ.
ԻԶՄԻՐ	80	40 2/2	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ	80	40 2/2	
ԱՐՏԱՆԱԶԱՐԱՆ	25	13 3/4	

Նշանակներ պետք է ուղղել խմբագր. գրասենյակ
Հ. ՄԱՄՈՐԻԱՆ Ս.Ն. - ԻԶՄԻՐ

Journal Arménien «TACHINK»
Rédacteur - Directeur
H. R. MAMOURIAN - SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ՎԱՂԸ
ՓՆՏՈՒՑԵՔ «ԴԱՅԻՆՔ»Ը
ԿԱՐԴԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՒՆԸ

ՊԱՅԲԱՐԻՆ ԱՌՋԵԻ

Յառաջիկայ ընտրական պայքարի և թիկաֆեան տաքեղանքներն ամենէն մաս-
քորը, ամենէն ճարպիկ ու հոյակապ հը-
նետար թուրք Թիլոզոֆ Տօթթ. Ռիզա
Թէլֆիկ պէյ, երէկ Բաթէի բեմէն մինչ
իր մասնաշաղկապի և հապտորի ճարտա-
րախօսութեամբ ամբողջ ժամեր դիւրա-
սան ճճով մը, որ որչափ յանկուգիչ եայն
լափ կախարդական էր, Բաթէի ընտրողեայ
սրահը քաջած էր ամէն ազգէ հետաքրք-
րի ունեղիւրներու խիտ բազմութեան մը
սլացանութիւնը, զորմէ զարմանքով
դիտեցինք քաղաքիս հայ տարրին հազիւ
թէ քանի մը տասնեակ ներկայացուցիչնե-
րու ներկայութիւնը միայն:

Ընտրութիւններու յախօսեակին մէջ
պայքարի ըստ երևոյթին թէն խաղաղ, քայ-
քայն փոթորկալոյց աս չըլանին, ուր
Թարքիոյ հաղակաւորութիւնը բոլոր տարրերը
հաւարակաւ կանգնեցին ամենէն կարեւոր,
ամենէն վճռական լուրջներէն մէկը կ'ապ-
րին, ո՛չ մէկ չարժանի, ո՛չ մէկ յազարմ
Հայ տարրի ծնոյթն մէջ:

Ինչ էր պատճառը այս տարրինակ
երևոյթին: Արդեօք հայ ժողովուրդը չէր
հետաքրքրուեր ընտրութիւններով: Ար-
դեօք ասկէ առաջ Իթթիհատի էթթի-
քաւոր խաբէութեանց զո՛հ գնաւ վերջ
Հայ ժողովուրդը յուսակաւոր այս ան
գամ ալ չէր ուզեր ակառն կախիլ Իթթի-
փաֆեաներու ամենէն հզօր ներկայացու-
ցիչներէն մէկուն ձայնին, որ անողք ար-
դարութեան բերնով կարծես երէկ կը
չանձախարէր և անարգանքի սինին կը
բռնեղէր Իթթիհատեան երկրաքանդ զօր-
ծուեցութեան ամբողջ գոծոյսին արարք-
ները:

Անտարբերութեան պէտք էր վերագը-
րել հայերու բացակայութիւնը:

Ո՛չ մէկը և ո՛չ միւսը:
Անտարակոյս հայ ժողովրդեան միտքը
հորապէս ազդուած է այն ծանրակիւն
դէպքերէն, որոնց թատերարմը կը հան
դիտանայ այս պահուս Հայաքրդական
Բարձրադատեղալը: Հայ ազգաբնակչու-
թիւնը իր լայն խաւերով ամէն տեղ սրտէն
զորուած, լարուած ուշադրութեամբ մը
կը հետեւէ միայն ու միայն իր գոյութեան
կենսական խնդրով, այն խնդրով որ իր
չլըջն ու գլխուն վերև փոթորիկի մը նը
ման կը սաւառնի, կը չարլիկէ իր միտքն
ու գոյութիւնը և լինի՞թ Ելնիկով
վնակաւորութեամբ կը զբաղեցնէ: Ամբողջ
հայ ժողովուրդը լարուած մտասեւեռու
թեամբ կ'առաջնորդուի սա հարցումնե-
րով միայն. ո՛ր ենք, ո՛ր կերթանք և
կ'ը պիտի վերջ գտնեն այն տագնապնե-
րը որ ամբողջ մեր երկիրը ընդհանրապէս
առաւելեցնելէ վերջ, առանձնապաշտու
ազնապնեւով ալ կը չարլիկեն Հայ ժողո-
վուրդը մասնաւորապէս:

Քաղաքական հետաքրքրութիւնն ու
քաղաքացիական պարտականութիւններէ
խուսափումը չէ ուրեմն որ հայ ժողո-
վուրդը ակամայ հետու կը պահէ ընտրա-
կան պայքարներուն մասնակցելէ, որչափ
իր սեփական ցաւին անտանելիութիւնը,
որ կը մոռցնէ իրեն ամէն բան, որ իր

սրտին հետ ուղղակի չի խօսիր, և իր վեր-
քերտն անմիջական բարոյական ըլլալ չի
խոստանար:

Ասկէ գոտ այն շարժումները որ հայ
ժողովուրդը միշտ է դէպի անտարբերու-
թիւն, դէպի ձեռնադահութիւն, այն պատ-
րաժապութիւնն է թէ՛ ասկէ առաջ եկող
գաղափարներէն որոնք յուսա-
խաբ ըրած, զինքը խաբած և իր հուսա-
քը անդառնալիորէն մեղացուցած են և
նոյն իսկ ազգէ աւելի ուղղակի պատճառ
եղած են հայ կեանքի ամապայտմիւն նոյն
իսկ իր Սահմանադրական օրերուն մէջ ալ:

Սահմանադրութիւնը բացարձակապէս
օչիւն տուաւ Հայ Ազգին և բո՛ւնապետու-
թեան օրերէն աւելի խաչեց ու խաբու-
ցանկէ Հայութիւնը: Հոլորիթիմի ծնունդը
որչափ անգուշալ խանգապաւորութեամբ մը
ողջուեցաւ Հայը, նոյնչափ Հոլորիթիմ ան-
ղք հարուածը տուաւ: Հայութեան յոյժ-
աւած սիրտը պատառ պատառ լափել տա-
լով գազաններու, սրտիք իբր թէ մեր եղ-
բայրը պիտի կոչուէին:

Հոլորիթիմի գլխաւոր բարեքները պիտի
ըլային Օսմանեան Խորհրդարանը և Դահ-
լիճը: Ահա երկու հարկերն որ փոփոխա-
կի կառավարելիցին այս երկիրը և ամենէն
անտանելի փոթորիկները բերին հայու-
թեան գլխին:

Ինչ ըրաւ ցորդ Հայուն ցաւերու ա-
մաքելու համար Մէճլիսը Մէպուսանը և
ինչ ըրաւ յախարարական Դահլիճը՝ կա-
ռավարութեան:

Հոլորիթիմը մոգական բառ մը ըլլալով
առանձնական բան մը եղաւ սեղի համար,
որիչ ոչինչ:

Անոր անուանով Մէպուսանը դիւեքիք
իբր թէ երկրին ամենէն ազատական տար-
րերը, որոնք ոչ միայն հոտած հաւկիթի
պէս ճըլն ելան, այլև փոքրիկ ու մեծ
բռնաւորները իրենք զարծան մեր գլխուն:
Ահա իբր թէ պիտի թեթեւեղին մեր
ցաւերը, պիտի սլաշտապէն մեզ բռնա-
կալներէ, պիտի վռնուէին գեղծ ու զօրա-
քաղ պաշտօնեաները կառավարական հիմ-
նարկութիւններու մէջ իրենց որչափ ու-
նեղին, պիտի թեթեւեղին տուրքերը, ճամ-
րաները և երկաթուղիները պիտի չինէին
և մէկ խօսքով այս ձեռքէ ելող երկիրը
պիտի մարդոցէին: Աւ իրենք եղան ա-
ռա՛ջին կաշառակները, զեղծարարները,
հարստահարիչները, աւաղակները և եր-
կիրը կ'ըրծաւորները: Խորհրդարանը ոչ
մէկն արդարացուց իր վրայ գրուած յոյ-
նեթուն և ընդհակառակը աւելի մոլ իւ-
մալը զարմաց այս երկրին ամէն բանը
տակն ու վրայ ընելով:

Ահա Իթթիհատեան Հոլորիթիմի տիրա-
պետութիւնը: Ահա Իթթիհատեան Մէ-
պուսանի պարգեւած բարեքը: Ահա
Իթթիհատի բռնակալութեան և աւելի ա-
նիշխանութեան տիրապետութիւնը:

Ինչո՞ւ զարմանալ ուրեմն երբ յոտա
չիկայ մէպուսարանի ընտրութեանց համար
ժողովուրդը վատութեան մէջ ընկղմած է
և իրար չանցնիլ ու տաք վերաբերու-
թիւն չի ցոյց տուր: Իրէն համար գաղտ-
նիք մըն է այլևս թէ մինչև հիւսն եկող
գաղափարներէն որոնք Դահլիճները
չեղան այն ազգակիները, որ այս երկիրը
ընկած կեանքը պիտի բարձրացնէին և
ընդհակառակը անվերականգնելիօրէն ձը-
գեցին ալ այդ կեանքը:

Հիմա մեզի կը հրաւիրեն դարձալ
մէպուսարանի ընտրութեանց մասնակցե-
լու: Ինչ պիտի տայ այդ ընտրութիւնը
ամբողջ մեր երկրին համար ընդհանրապէս
և Հայոցս համար մասնաւորապէս: Ատի
կա չենք գիտեր տակաւին:

Երէկ Բաթէի բեմին վրայ Թուրք Դի-

լոզօֆ հոկտօրին բերնով ամենէն հզօր
խոստովանութիւնները լեցինք Իթթիհատե-
ան Խորհրդարաններու: Դահլիճներու և
կառավարութեանց բովանդակ զեղծու-
ման քաղաքականութեամբ: Իրիւս Թէլ-
ֆիկ պէյ արդարութեան խառազանը ձեռք
առած այնպիսի շառաչուն ապտակներ ու
լախտի հարուածներ տուաւ: Իթթիհատե-
աններուն զօրս ուտողը չենք յուսար
թէ երկրին յաջողի վերականգնելու: Անիւս
Իթթիհատեանները հարածելով երբէք ներ-
քողը չէր որ կրնէր իր Իթթիհատեան կու-
սակիցներուն: Արդար ըլլալու համար Բ-
անք նաև թէ ցորդ չէինք յաճ թուրք
հոկտօր մը, որ աւելի կարկառուն ներ-
կայացուցիչը հանդիսացած ըլլար մտայ
նութեան մը որ բոտն լայն իմաստով
կարգաւորան ըլլալ կը թաւէր, որուն մէջ
Թուրքը չէր որ կը խօսէր, այլ մարդը
առաքինի մարդը:

Իրիւս Թէլֆիկ պէյ Իզմիրի ժողովուրդ-
ը կը հրաւիրէր մօտեցալ ընտրական
պայքարին և խզի մտքը կատարել իր
քաղաքացիական պարտքը:

Հայ ժողովուրդն ալ, իբրև մէկը, որ
այդ պայքարին մէջ քաղաքական շահեր
ուէր, պէտք չէ որ հետի մնայ իր պար-
տականութիւնը կատարելէ, որչափ ալ ան
ըլլայ սուգի մէջ, որչափ ալ մօտաւոր
անցնալի մը մէջ ան ճաշկամ ըլլայ այն
բոլոր զանաւորութիւնները, որոնք իր ձա-
խող ընտրութեանց հետեւաքերէն կը
բլխէին գլխաւորաբար և որչափ ալ եղած
ըլլայ յուսակաւոր:

Երէկ Բաթէի մէջ խոնուած աշխատար
ժողովուրդներու մէջ գլխաւորաբար իրենց
ներկայութեամբ տեղ կը գրաւէին մօտա-
ւանդ մեր յոյն եղբայրակիցները որոնք էր

ՀԱՅՆԵԼԻՒՆ ՄԷՋ

Իթթիհատական օրկանները իրար
կ'անցնին և առիթն օգուտ քաղելու կ'ե-
նին:

Որովհետև սահմանադրութիւնն ի վեր
աժան աժան հայրենասիրութիւն ծախելէն
աւելի դիւրին բան չկայ այս երկրին մէջ:
Եւ մասնաւոր երբ այդ հայրենասի-
րական մէտքն երկաթուղիներու ընտ-
րութեանց վաղորդային՝ արտադրանքու
յարմար առիթին կ'անդիպին, ինչո՞ւ զանց
առնալին ու օգուտ քննարկ մեր Իթթի-
հատական բարեկամները...

Ինչ է ուրեմն պատճառը, շատ սո-
վորական բան մը, որմէ չան կայ գալիք,
ինչ կ'ըլլայ եթէ այս երկրին տեղեւն ու
ոսմիւն, որ գծաւորաբար բնակչութեան
երեք չորրորդ և աւելի մասը կ'ազգմէ,
խաբուէ ու Իթթիհատի հարեւորակալա-
պաշտօնեաներուն բերանաց մտիկ ընէ...
Ստար միջամտութիւն չենք ու պի-
մեր ներքին գործերուն մէջ, կ'ըլլայուեա
այդ օրկանները, ներքին չենք համարու
որ եւրոպայ ելնէ ճնշուած բանեցնելու ու
մեր ընկերք բարեկարգութիւններուն վրայ
հակադէմու հովիւ տալու իւրեքինքն...:

Ձէ՛, բարեկամներս, դեռ այդպիսի
բան մը չկայ, բարեկամական յորդորներ
կան տէրութեանց կողմէ, որպէսզի ինք-
զինքնիս ժողովնք, ինքնիս զլուխնիս
հաւաքենք, երկրին ամեն կողմ բարեկար-
գութիւն հաստատուի: Համար բարեկար-
գութիւններ ներմուծենք, մէկ խօսքով գաղ-
րեցնենք անխաւարթիւներն, անարգա-
րութիւնները, տէրպէսութիւնները, հա-
րստահարութիւնները, սպաննութիւններն,
աւարատութիւնները, բռնաբարութիւններն,
խալաւացումները հողադրաւորները, դեռ
չարմէ, չէր ուսական է...

Թուէին ըլլալ ջերմեանդօրէն հաւատաց-
եալներ և հետեւողներ Իթթիհատի Թիլոզօֆ
ներկայացուցիչն:

Հայերու ցանցուտ բազմութեան մը
ներկայութիւնը սակայն մեզի չի տուաւ
որոշ եզրակացութեան մը յանգելու բա-
ւարարութիւնը: Չենք գիտեր տակաւին
թէ մենք Հայերս ընտրական պարտակա-
նութեանց տոջն ինչ ուղղութեան պիտի
հետեւինք: Չենք կարծիք թէ մենք ամե-
նէն անվերապահները յոյներուն հետ այժ-
մէն իսկ իրենց համար չորհրդեղած ըլլալ
Իթթիհատականներու հետեւիլ, քանի որ ալ
հասկցած ենք Իթթիհատականներն և ա-
նոնց տարան առած: Բայց պէտք է տես-
պարել և նոյն իսկ բացէն արտադրանքի
ալ, եթէ կուզենք ընտրութեանց մաս-
նակցիլ:

Ահա ատոր համար էր որ մենք երէկ
գրեթէ զարմանքով դիտեցինք քանի մը
տասնեակ հայերու միայն ներկայութիւնը
բանախօսութեան մը, որուն ներկայ չե-
ղողները արդարև շատ բան կ'ընտելու-
պէտք է զգան իրենց համար չի լսելով
մեծանուն Իթթիհատականներն, որ մարմա-
ցում կը թուի ըլլալ արդարութեան և
խաղաղութեան Օսմ. Սահմանադրութեան
բարձրացումին համար կոչուած այն մատ-
ներու վրայ իսկ հաշուուիլ չի կարողա-
ցող ներկայացուցիչներուն, որոնց գլուխը
կը գտնուի ապահովապէս Թիլոզօֆ Ռիզա
Թէլֆիկ պէյ:

Քաղաքիս հայութեան կը մնայ Թուրք
Թիլոզօֆին երկրորդ բանախօսութեան մը
առիթը, եթէ ներկայանայ, չի փախցնիլ
և ճշդիւ վերջնապէս իր ընտրական դիր-
քը:

Ա.Լ.Ո

Հասկցա՞ք, ճնշում, բռնութիւն բա-
նեցնող չկայ, մեր ներքին, գործերուն ալ
խառնուող բնա՞ւ չկայ... քայց...

Այո՛, քայց մը կայ, որու պէտք է որ
ուշագրութիւն դարձնենք ու պարապտեղ
զերատնական հնօրեայ բացառականութիւ-
նեղէ վազ անցնինք, եթէ իրաւամբ հայ-
րենասիրութիւն ունինք պոտ մը, փշիկ
մը...

Այդ «քայց»ը, անխուսափելի կրնայ
կատարուիլ եթէ՛ թեթեւօրէն, անմտած-
րէն, յախուռն կեդով, օտարին միջամտ-
ութիւնն չենք ուզեր մեր ներքին գոր-
ծերուն մէջ ըսելով, շարունակենք այս
երկրին կործանման աշխատիլ, ինչպէս կը-
նենք այժմ, այն ժամանակն է հա՛ա որ
այդ «քայց»ը անխուսափելի կ'դառնայ և
օտար միջամտութիւնը կ'հասնի...

Աւերմն ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը
պոտալով, կանչելով ըլլար Իթթիհատեան
հայրենակիցներ, այլ գործնականապէս... ժ
տալով կառավարութեան որ իր բարեւոյ-
րագմանց ծրագիրը գործնականապէս ժա-
ռաւ սկսի գործադրել, եթէ անկեղծ է
իր փափաքներուն մէջ...

Եւ ոչ թէ հայրենասէր, այլ դատաճան
պիտի ըլլայ այն օսմանցին որ ոյժ չպիտի
տայ երկրին անգործութեան համար ուն-
կարելին ի գործ դնելու...

Եթէ իրաւամբ կուզենք որ օտար մի-
ջամտութիւնն իրաւափնիք, աժան, չկր-
տած, զղւելի հայրենասիրութիւնն միւղ
անցնինք...

ԵՍ

ՆԿՍԵՑԻՔ ՎԱՂՈՒՐՆԵ
ԿԱՐԴԱԼ
ԲԱՐՏԱՆԱՆՆԵՐԸ

ԱՐՅԱՔԻՆ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐ

Թայմզի Ուշիկ թղթակիցը թուրք և իտալացի պատուիրակներին ընդունելու հետևանքը յայտարարած են:

Հայտնի է, որ բանակցությունները հանդարտորեն կ'աշխատակցեն, առանց ընդհանուր լուր ամսվա սկսելու թե՛ երբեք անել վիճակի մը չեն հասած, բացի սկզբունքի խնդրից մը. իտալիայ գերիշխանությունը թրիպոլի նահանգներուն վրայ որ դեռ չէ կարգադրուած:

Անգամ մը այս կէտը հարթուելէ ետք, ապահովաբար հայտնեցին չուտով պիտի կնքուի, որովհետեւ միւս հարցերը երկրորդական կարեւորութիւն ունին:

Բանակցութիւնները կրնան ուրեմն կամ արագորէն լրանալ կամ չառ երկուս տեսէլ, թուրք պատուիրակներին մին՝ Ֆէլ ընտանի պէյ ըսած է. «Երբեք յոռետես չենք»:

Միւս կողմէ կ'աւատեն թէ թուրք նախարարաց խորհուրդը խալախան առաջարկներն մեծ մասամբ ընդունած է, կարեւոր կէտերէն միոյն նկատմամբ որոշ մասին համաձայն չեն պատուիրակները, իր տեսակէտը վերապահած է նախարարաց խորհուրդը, իսկ երկրորդ կէտին համար Ռէչիտ փաշայի պաշտօն տուած է Ուշիկ երթալ և պարզել իր տեսակէտը:

Իսկ անցեալ կնքութիւնն օր Բարիզի մէջ լուր մը տարածուեցաւ, կ'ըսէ թան որոշ համեմատ իրեն թէ իտալո-թուրք բանակցութիւնները հաշտութեան մասին ելքի մը հասած են և թէ հաշտութեան համար ստորագրուելիք գաշապիւրը մօտաւոր է:

Այս լուրը հաստատութիւն չգտաւ և մեր թղթակիցը կ'զրէ թան, որ Ուշիկ կը գտնուի այն համապատասխան թէ քա հակացութիւնները մօտաւորապէս ապագայի մը մէջ պիտի լանգին հաշտութեան:

ՌՈՒՄԻԱ ԵՒ ՊԱԼԵՍՏԻՆԱ

Լուրերը աւելի ապահովի են. Սօֆիայէ կ'հաղորդեն թէ մտքերն աւելի հանդարտած են, Ռուսիոյ ըրած դիմումներուն վրայ, խաղաղութեան անհրաժեշտ պահանջման նկատմամբ: Մ. Սօֆիոյ լուրերը Պուլկար գործակալատիւնն որոշապէս կրկնած է այս պարագան, անոր հետ ունեցած խօսակցութեան առթիւ: Աւելցուցած է որ իր կառավարութիւնը ամեն պատասխանատուութիւն պիտի թողու Պուլկարի վրայ եթէ երբեք թուրքերոյ հակառակ ունէ ընթացքի մէջ գրտնուի:

Սակայն անհանգիստ են Յունաստանի Խորհրդարանի բացման առթիւ որ կ'հանդիպի Հոկտ. 15ին, եթէ հակառակ տէրութեանց զեկոյցներուն, հելլէն կառավարութիւնը անգոր գտնուի արգիլելու կրեառացի երեսփոխաններու Յունական Խորհրդարանի մէջ բազմելը: Ինչ որ թուրքերու իր գերիշխանութեան դէմ նախատինքն մը համարելով կրնայ հետեւանք պատերազմ մը ըլլալ:

Այս կացութիւնը անհանգիստութիւն կը պատճառէ որքան Հոմ. Նոյնքան և Բեթերլապոլի մէջ: Հոմ. սակայն գոհու հակութեամբ պիտի տեսնէ թուրքի մարտը և նոր գծաւորութիւններու բռնութիւն որով հաշտութեան պ'օրհան էր: Իտալիոյ փախաբանին պէս անհամայ պիտի պիտուի նաև:

Պուլկար մէջ Նիստից Բեթան առնելով իրաց այս վիճակը, զարմանալի չպիտի ըլլայ եթէ թուրք կառավարութիւնը իր Ուշիկի պատուիրակներուն հրահանգներ տայ սրպէսզի 15 հոկտեմբերէ առաջ խաղաղութիւնը կնքուի:

Այս նկատմամբ է թերեւ որ հասած լուրի մը համեմատ թուրք նախարարաց խորհուրդը նպատակ ուր պատասխան մը տուած է իտալիոյ վերջին առաջարկին: Բան:

Անոնք կ'աւելցնէ թան, եթէ արդարեւ թիւններն են որոնք կ'ըջին Բեթերլապոլի կի քաղաքական շրջանակներուն մէջ:

ՊԱԼԵՍՏԻՆԱ ԵՒ ՏԵՐԵՍՏԻՆԱ

Մամբլի մասնաւոր թղթակիցը հետեւալ խորհրդածութիւնները կ'ըսէ, Պալմիրայի մէջ Մ. Սաղմոսիի ու Սրբի. Կրէյի տեսակցութեան մասին:

Կասկած չկայ որ Ռուսիոյ ու Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարներու խօսակցութեանց առաջին կարգին վրայ կը գտնուի Պալմիրայի հարցը:

Առանց հաւատ ընծայելու չըլլած տա. բաժանութիւններուն որոնք թերեւս աստիճան մը իրաւացի ըլլան, որոնց համաձայն Պալմիրայի վիճակը ծանր փոփոխութիւններ կ'ապրի իրագրելու այս վիճակին արագ ու լարձ փոփոխութեան մը պէտքը կ'ըզայ իր կողմէ, ինչպէս բոլոր միւս տէրութեանց կողմէ:

Սակայն պարագայ մը կայ որոշ վրայ մեծ յոյսեր գրուած են, այդ ալ բոլոր տէրութեանց փափաքն է, որոնք կուզեն խաղաղ կերպով մը վտանգի առաջն տուել առանց թուրքիոյ ամբողջութեան վերանայելու:

Այս տեղ այնպէս կը կարծեն թէ թուրքիոյ ներքին կացութիւնը անոր ներքին պատերազմներն, իտալիոյ հետ ունեցած պատերազմը հակառակ անոր բարեկամացողութեան, չեն թողարկուի փափաք ուսած բարեկամութեան չուտով կատարելու:

Պուլկարի, Սերպիա և Մոնթենէկոյ գիտնալով ի. դրան կացութիւնը կ'կարծուի թէ սահմանազիւր բնակչութիւնները գրգռելով մասնաւոր նպատակ մը ունին թուրքիան ներգրելու:

Հատուկ պէտք է ըլլալ որ երկու գիււա. նազններն որոնք այժմ Պալմիրայի մէջ իրաց վիճակը կ'ընեն, իրագրել են այս պարագաներուն: Միթէ նոր Անկո-Ռուս խաղաղացման ծրագիր մը, որ երբեք համաձայնութեան ծրագիրը պիտի ըլլայ, երեւան պիտի գա՞յ այս խօսակցութեան: Կատարելակ չըլլանակիւրու մէջ չեն կարծեր այսպիսի բանի մը:

Անգլիոյ արեւելքի քաղաքականութիւնը հիմնուած է եւրոպական բոլոր պետութեանց:

ԱՐՄԱՆԱՆԵՅՔ ԴՈՒՄԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

արտասանեցէ՛ք զՈՒՄԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ զԻ՞ն

... ԴՈՒՄԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

— Պարտաւած՝ կրպակսեմ աղ զճիտին

անպարտելի հոգիով մը, ըսաւ Պօքաթի:

— Պօքաթի՛ք, խօսեցէ՛ք, հայր իմ:

— Այո՛, գաւազ, ըսաւ ծերունի Գանտիստ:

Իր ձեռքերը ուժգնորէն դրաւ պարտաւած զուքին զիսուն վրայ, և վեհաշուք ձայնով մը, ճակատը պայծառութեամբ ճառագայթաբազկ, մինչդեռ զրն, զաններէն բուրոյ գարշահոտ շունչերը որոնք Հառաչանաց Կամուրջին միջուկը տը կ'ուղարկէին, իր պիտակ մօրուքը և արթնալիքները երկար մազերը կը չարժէին, այսպէս արտասանեց.

— Պօքաթի՛, կը ներսի ձեզի... Գանցէ՛ք, զաւակս և եթէ կրնայ՝ խաղաղութեամբ ապրեցէ՛ք ձեր խղճին հետ:

Այն տեսնէ՛ կրնէն թէ Պօքաթի գրուելու իր խոտորեցուց և լացաւ:

Այն երկար ժամը մարդ ինքզինքը պարտաւած կը խոտորեցուցէր...

Եւ մինչդեռ իր կապերը կը քակէին, մինչդեռ յամր քայլերով կը հեռանար ան,

ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՑԷ՛Ք

ՔԱՆԻ ՄԵ ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱԼ

ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՒՆԷՆ

Թեան գործակցութեան վրայ, որ անհրաժեշտ էր իրեն, Թերես պիտի փնտռեն միջոց մը այս գործակցութիւնը աւելի զորակաւ գործնելու, քայց նոր քաղաքականութիւն մը չպիտի սահմանուի: Պալմիրայի խօսակցութեանց արդեւնքը ուրեմն պիտի ըլլայ հաստատութիւնը երկու կառավարութեանց ծանօթ զիրքին Արեւելեան խնդրոյն մէջ: Ոսֆիայի մէջ եղած դիմումներն, եթէ պէտք տեսնուի, պիտի կրկնուին և համապատասխան և իրարմէն ինչպէս յայտարարեց իր արտաքին գործոց նախարարը — ինքն ալ խաղաղութեան պահպանման և թուրքիոյ հողային ամբողջութեան փափաքով ըլլալով: Սերպիաի նորէն պիտի դիմուի որ ետ կենայ խաղաղութեան խանգարման դէմ և և ինքնապէս:

Միւս կողմէ, երկու կառավարութիւնները չպիտի կասն բարեկամարար հասկնելու թուրքիոյ թէ որքան ստիպողական են, եւրոպական խաղաղութեան տեսակէտով, ու թուրք պետութեան լուրջութեան համար որ քրեակարգութեան այնքան անգամ խոտորեցուած, այն անգամ ալ մեղաւոր տարր չլինան:

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՊԱՐԱԿՆ ԱԼ ՔՈՒԿԻ Է ԽՈՒՐՆ ԱԼ

«ԻԹԹԻԼԱՍԱԿԱՆ Է ԶԵՄ ԸՆԴՈՒՆԻՐ»

Խրիստոփոմոս

(Շար. Էրեկի քիւնէն)

Առաւել Մետրապոլիտ Էֆէնտի, դուք աստիճան վերջը իզիւրի քաղաքական հասանելիութեան քոմիթէի անդամները ալ խառնելիք և ոչ մէկ իրաւունք ու ձեռնարկութեան հոգնեալով մէկտեղ, կրօնական հանգամանքները հակառակ, ամէն բանի մէջ քիթներով խոթելով հայրենակիցներու միջև անգուշ մը բանալու աչ խառնեցաք:

Օսմ. նուաճումէն մինչև այսօր Յոյեան լեզուով և աղգով պահպանող թուրքերուն բարբարոս անունը կ'ընդունէ՝ երկու հայրենակիցներու միջև ատելութեան և բաժանման թոյները սերմանելիք և սիրեցեալ յոյն հայրենակիցներուն կրօնքի յատուկ եղող Մետրապոլիտարանը քուրթեան թոյն դարձուցիր:

Մետրապոլիտ Էֆէնտի, հանդիսաւոր օր մը Այա Ֆոֆիլիի մէջ քարոզի առնել, երեկեցիկն Հիլլէն հիպոպոսիոն նստելու յատուկ բազմութիւնը վրայի Հելլենական գիտնաշնորհ ակնարկելով՝ «Սիւրի խորհրդէն գաղթող բարբարոս թուրքերը, մեր ամենամեծ թշնամիներն են զմեզ ու քրիստոնէութիւնը այս վայրենի թշնամիէն ազատողը ասիկա պիտի ըլլայ» ըսիք: Մինչդեռ, Ասիայէն եկող և ձեռք բարբարոս մականունը ստացած թուրքերը եթէ չըլլային, այն Հելլենիզմին, որուն սիրտը:

Կրթաբանակ, մտախոն ճակտով, իրր թէ ծերունիին ոգեկոչած խիղճը հարցաքննելու գէր, Ռուս ծուկի վրայ կ'իյնար, իր չրթունքները հորը զորդուն ձեռքերուն կը փակցնէր և կը թոթովէր:

— Ո՛ հայր իմ, դուք մեծ էք մեծերուն մէջ... որովհետեւ դուք այսօր ինծի կը սորվեցնէք թէ ամէնէն սուկայի, ամէնէն ապահով և ամէնէն ընկճող վրէժ. խնդրութիւնը՝ վեհաճառ Ներդաւանութեան մէջ կը կայանայ...

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՍԵՐԱՀԱՐՆԵՐԸ

Լէոնոր ծուկի վրայ մնացած էր Օլիվիո կղզին ճանաչողներու վաղեմի տան ճաշարարհին մէջ:

Երբ ծերունի Գանտիստն Սթալպարի. նօի հետ մեկնեցաւ, այն սպաւորութիւնը ունեցաւ թէ ամէն ինչ վերջացած էր իրեն համար:

Գերագոյն և մահասարսուռ մտածում

որոն դուք տար Կ'աշխատիք՝ հետքն անգամ չէր մնար:

Մետրապոլիտ Էֆէնտի, դուք այսքանով չգոհուիք 327 տարին ապրել 23ին հանգիստը Այա Սոֆիայի տունին օրը, հափն ու կանոնը անցնելով՝ Հելլենիզմի նկատմամբ այնքան վրան բաց ցոյցերու մէջ գտնուեցաք, որ անկարելի եղաւ այլևս դժեգ օմանցի հոգեւոր պետ մը ճանչնալ: Ահա այս պատճառաւ իթթիստի գաւազները ձեռք հետ յարաբերութիւններն կը տրեցին ու դուք ամիսներով կառավարութեան դուրս չկրնալով երթալ՝ կառավարութեան չկրնալով երթալ մը իսկ գրել Յետոյ վրան շատ մասնաւոր անցնելէ ետքը, զորքին մէջ քանի մը հոգի մտնելով, կարգադրուեցաւ և դուք վերսկսաք կառավարութեան դուրս երթալ գալ:

Ահաւասիկ Մետրապոլիտ Էֆէնտի, ձեր քոմիթէի անդամներն կրակը և իթթիստեաններուն հայրենիքի և հայրենակցի սէրը ոչ մէկ առնել չէին կրնար իրարու հետ հաշտուիլ, եւ դուք իթթիստը թշնամի նկատեցիք, որովհետեւ ան հայրենիքին և հայրենակիցներուն միտքեան կը ձեռք տէր:

Այսօր կոխած սանդուղին վտանգաւորութիւնը գնահատելու անկարող կուտակցութեան մը կ'ընտելու տալով խառնի ժողովին մէջ Տօք. Չաքոզլարին համար իթթիստական է Զեմ ԸնԴՈՒՆԻՐ ըսելը գիտէք, քայց Մետրապոլիտ Էֆէնտի, դուք իթթիստական մը ժողովին մէջ չընդունելու համար իթթիստական մը եղած ըլլալը պէտք կը ըլլայ, Կուսակցականութեան և Մետրապոլիտութեան միջև եղած յարաբերութիւնը եթէ մեզի բացատրէք, իրջօրէն երախտապարտ կըլինաք: Բայց ձեր նպատակը ոչ իթթիստականութեան է և ոչ իթթիստականութիւնը, ձեր օսմ. կուսակցութեան մը պատկանելու գաղտնիքը անոր ձեր յոյսերուն և իղծ. թուն իրադրմանն առաւելաբար ճառա. յեն է, Դուք հասկցաք որ իթթիստը փառք տախտակի չլուսնելով իրմէ չէք կրնար իղծերուց համապատասխան ընթացք մը սպասել անոր համար թողուցիք զայն և իթթիստին յարեցաք:

Հոս գաւելու արժանի կէտ մըն ալ, թուրքերը բարբարոս կոչելով թէ իթթիստականները և թէ իթթիստականները նախատած ըլլալով՝ թուրքերուն ու միւս քրիստոնէներուն թշնամի կողմ անձերուց մտնել կարողացած իթթիստականութեան քանի մը իմաստուն և ճշմարտ սէր թուրք անդամներու կողմէ այս մեծ երկրին նախատուելու ձեր բերելն լսելն ու հանդուրժելն է:

(Իջողիւ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՂԱՐԶ

ԻԶՄԻՐ

Ստամբուլը Ս. Հայրը երկուշաբթի երեկոյ Մարտիայէ քաղաք, վերադարձաւ Կիրակի առաւօտ ի Կիրակոսութեան տեղացի և մասնաւոր Իզմիրի ուխտաւորներու հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցած ու խօսած է խիստ իմաստալից խօսքով:

Մնաս բարեաւ, Ռօլան:

Եւ այս անունը կ'ամփոփէր, կը խոսեցնէր իր վերջին մտածումներուն համադրութիւնը:

Կուզէր մեռնիլ՝ իր չրթունքներուն վրայ ունենալով այս անունը:

Ձայն կարտասանէր այն եռանդով և յուսահատութեամբ որոնք երեւան կը հանէին իր սիրոյ խորութիւնը:

Թերեւ իր կեանքին մէջ ստալին տեսնուի էր որ խորապէս գիտակցութիւնը կ'ունենար իր սրտին մաքրութեան, վեճաւորութեան և վստիւթեան:

Իր բովանդակ էութիւնը, իր ամբողջ մտածումը, իր սրտին բոլոր զգացումը վերջապէս ամէն ինչ ծագում կ'առնէր իր սէրէն, Ան կը սիրէր այնպէս ինչպէս կը

«ՊԱՇՏԵՆՔ Ի ԽԵՐԹՈՒՆ» [354]

ՄԻՇԷԼ ԶԵՎԱԲՕ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՍԵՐԱՀԱՐՆԵՐԸ

Ա.Զ.

ՅՈՒՍԵՖՈՒԻ ԴՍԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ռօլան բռնեց իր հորը ձեռքերը և դրաւ զանոնք չղթալալալ մարդուն գրկին վրայ:

— Պօքաթի՛, յարեց ձեռքերի դուքը, հո՛ւ էք, իրօք դուք էք այն քարաշէն աթոռին վրայ նստող ուր մասնիկները կը կապեն:

— Այո՛, Գանտիստ, պատասխանեց քաշնկեց դուքը՝ հանգարտ և ամբարտաւան ձայնով մը... Ե՛ս եմ, Ե՛ս... Հառաչանաց Կամուրջին քարէ աթոռին վրայ ուր կապել տուի ձեզ...

— Հայր իմ, հայր իմ, զոնց Ռօլան,

քարոզ մը որու ամփոփումը պիտի տանք մեր վաղուան թիւով։

Երեկոցեան հանդիսաւորապէս կատարած է խաչկերացի արարողութիւնը երկուշաբթի առաւօտ Վերի Մարտիկոս գոյցած ու նախագահած է եկեղեցական արարողութեանց ու հաշու գրեթէ վերջ խօսած է գեղեցիկ քարոզ մը։

Առաջնորդ Ս. Հայրը Մարտիկոսի մէջ հիւրասիրութեամբ է թաղակալութեան տան նապետ ու Տրդատ Սրբազանի եղբայր Սմբատ էֆ. Պալեանի քնակարանը։

—Առաջնորդ Ս. Հայրը ընկերակցութեամբ Տիրան Աշխատ էֆ.ի այսօր չորհրդակցական այցելութիւն տուաւ նոր կըրթական տնօրէն Նամըք պէյի, Նամըք պէյ քաջ ծանօթ է Առաջնորդ Ս. Հայր, միայն պաշտօնավարած ըլլալով Էսթրէլի մէջ։

Առաջնորդ Ս. Հայրը շատ յայտնի որ կըրթական կարեւոր խնդիրներ որոնք հար չէր եղած զուտ հանել նախորդ կըրթական ղեկավարի կրթ. տեսակէտէն Սոցիալական կարգադրել այժմ։

—Կիրակի օր Գեր. Աշոտ Սրբազան Ս. Ստեփաննոսի մէջ ի ներկայութեան ըստուար բազմութեան աւագ սարկաւազութեան տնօրէն տուաւ տրիպոս վարդապետ Նիկողոսեանի զոր քահանայ պիտի ձեռնադրէ յառաջիկայ կիրակի օր։ Նշանակաւ չարած երեկոյ զպրովութեան չորս տնօրէն տուած է Մարտիկոսի 12 երգեցիկ տրիպոս։

—Աղքատախնամ ընկերութեան նուիրած են Դաւիթեան ընտանիքը 4 օսմակի։ Տիար Մկրտիկ Հալաճեան 2 մէկիս հանգուցեալ Գարեգին Դաւիթեանի մահուան առթիւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿՈՒՇԱԹԻՒՆ Երեկոյ Բաթէի Սփէն թիւիկ Բացողեայ վարդի մէջ թուրք համալսարան Բիւրոսիայ Տօթթ. Բիւրոսի մէջ ֆիզ պէյի քահանայութեան տեղի ունեցաւ ամենագլխի խօսքն բազմութեան մը ներկայութեան, ուր Իթիլաֆի տղ մի. ծանուէր տալով ընտանեաց պայքարին յորջ աւելի քան ժամուկէս խօսեցաւ պատմական ընկեր թուրք տարրին այս երկրին ամբողջ տիրապետութեան զանազան չընդունելու կառավարութեան առած զանազան ձեւեր և կրած փոփոխութեանց և հասնելով Սահմանադրական Թուրքիոյ ներկայ վիճակին, հասնեալութեանը բոլոր անոր բռնապետութեան ոչ փոխ մտաւոր չընդունել և Իթիլաֆի տնօրէն կառավարութեան վերջին չընդունել և արդարեւ զտաւ թէ Օսմ. Հայրենիքը ոչ միայն վերջին ժամանակներու չէ բարձրացած, այլև համեմատաբար աւելի ընկած, աւելի կեդքուած և հասած է անդունդին եզրը, ուր պէտք է հաւաքաբար ձի գեր ընել անոր անկումը կասեցնելու։ Բազմաթիւ օրինակներով և պատմական փաստերով ապացուցին թէ այս երկիրը Սահմանադրութեան ի վեր ինչ ըլլալու էր և չնորհիւ Իթիլաֆի ինչ եղաւ։ Բախտաբար իր տարրին մէջ էր ամբողջովին

չնչեւ, Ռօյանի սէրն էր միայն որ գինք կենդանի կը պահէր։ Առանց անոր իր կեանքը արտոնգութիւն մը կը դառնար։

Ինչ ահա որ և սրտառու զայն կենեան մը անցուց այն տանն իր հոգին խորին խօսելու համար Ռօյանին, բսկու համար խօսելու իր կրած տառապանքները, իր յուսահատութիւնը, թէ խորած չէր գտնի թէ միշտ հաւատարիմ մնացած էր անոր, միշտ սիրած էր...

Վերջապէս ոտք ելաւ։

Արդեօք ձիանէթթօն և ծերունի մի լիք տեսաւ որոնք իր վրայ կը հակէին։ Հաւանական է որ իր գերագոյն, յետին երազով տեսաւ։

—Ռօյան, մըմնչեց ան, կը սիրէի քեզ... կը սիրեմ քեզ... մնա քարեան, Ռօյան...

Ձեռքը կուրծքին տարաւ և անկէ դուրս հանեց հոն պահած սրուակը։

Իր աչքերը սրունք արդէն կրակէին պղտորել մահուան բնագոյական տարապէս, սեռեցան յայտնաբերուած գուրս թիւթ և գուրսներով ողորուն անջրպետին մէջ։

ՓՆՏՈՒՅԷՔ ԿԱՐԴԱՅԷՔ ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՒՆԸ

և իբրեւ հակամարդ կ'առկեցութեան մը կարող ներկայացուցիչը յաջողեցաւ ունեւորել իրենց խորին ու հաւանական ու շարունակեալ ներկայութեան ամբողջ Իթիլաֆի տնօրէն գեղձումներն ու քանդակները, անխնայօրէն պէտք եղած հարուածները տուաւ և ջանքերով փաստեր դրաւ ներկայութեան հաղորդութեան առջև։

Ունեւորելու ընդհանուր տարաւորութեան կարիք էր հետեցնել թէ իրեն ըսողները զոնք զգուշացնելու հետեցան տանելով իրենց հետ Իթիլաֆի տնօրէն հասցէին արդարեւ ուղղուած այն բոլոր գործողութեան ճշգրտութիւնները, որոնք զբարարութիւններ չէին և ոչ ալ հակառակ կուսակցութիւն մը վար գործելու համար չընծաւ յերիքանքներ։ Տօթթ. Բիւրոս պէյ իր բանախօսութեան ընթացքին շատ տեղեր բուռն և երկարատեւ ծափահարութեանց արժանացաւ։ Գուրմաւ, երբ կ'առք կը նստէր, զգրգոյնք ծափահարութեանց և յարգանքի մասնաւոր տարակալ դարձաւ։ Եթէ թուրքերը երկու հատ Տօթթ. Բիւրոս պէյին ունենային ապահով կարելի էր րան թէ տեղի գիւրաւ կը փրկուէին քան հարկը հատ Իթիլաֆի տնօրէն կուսակցութիւն ունենային։

ՍԱՄՈՒՆԻՆԻ կը գրեն «Դիւլիզաֆի»-ի. — Տեղւոր կացութիւնը ծանրացաւ, քիչ մը նաց որ ասոր զոնք ըլլար Հեյլէն հիւսա տու Պ. Սեֆիանդուր, մինչ «Քուսէլի» շարունակեալ տնօրէններէն վեր կ'իջէր, այցելելու համար ուղևոր և Աղեքսանդրիոյ Ընդհ. Հիւսա տու Պ. Ա. Սահրուրիին։

Պ. Սահրուրիին նաւակին մէջ եղած ատեն հրաշանածութիւններէն ապահովաբար պիտի սպաննուէր, եթէ իր նաւակար զինքն ստացաւ տնօրէն մը և տեղ չտանալնորդէր և միշտ ձողուն վրայ կատարուած հրաշանածութիւններուն զողորմումը գինքը հոն չսպանցուէր։

Բաղաժին մէջ կոխը կէս ժամ և չափ տեղեց, Հրաշանածութիւններ, թուրքն իրանցութիւններ և կատարեալ խառնաշփոթութիւն։ Բաղաժին մէջ ատրճանակ, դաշույն և ամէն տեսակ զէնք ձեռքերին ամէն ուղղութեամբ կը վազէին։ Սէր ու ձախ հրաշանածութիւն։ Մարդ չի գիտեր թէ ինչու հրաշան կը նետեն, ամէնքն ալ կ'երթան։ Զինքն քովէն կը հրաշանուէր, քիչ մնաց որ զարնուէր, որով թղթակցութիւնս իրարմ ձեռքերէն չափար հասնէր։

Կը վերադառնաւ։ Չորս կողմս գրնդակներ, կը տեղան, բնակիչները անկարգ փախուստի մատուցած կը վազեն։ Սէր ու ձախ հրաշան կը նետեն, ամէնքն ալ կ'երթան։ Զինքն քովէն կը հրաշանուէր, քիչ մնաց որ զարնուէր, որով թղթակցութիւնս իրարմ ձեռքերէն չափար հասնէր։

Յեղափոխականները Բաղաժինս կը շարունակէին իրարմ ձեռքերէն չափար հասնէր։

Վերջին անգամ մըն ալ մըմնչեց.

—Ռօյան...

—Լէօնօր... գոչեց հեռուէն, պարտեցին խորէն, քնդարկած ձայն մը որ ոտքին մինչև գլուխը սարսափեցուց զինքը։

—Ռօյան, կրկնեց Լէօնօր՝ անձկութեամբ խելարդ, յանկարծ ինքզինք փոխադրուած զգալով անիրանալի ախարհին մէջ։

—Լէօնօր, հեծեց Ռօյան՝ դրան սեմին վրայ երևնալով։

Վարկեան մը՝ որ դարու մը չափ երկար տեղեց, այսպէս զէմ առ զէմ մնացին անոնք։

Որ և է բացատրութեան պէտք չուրեցան իրարու հանդէպ։

Լէօնօր հակացաւ որ Ռօյան գիտէր իր անդրադուրի հաւատարմութիւնը։

Ռօյան հակացաւ որ ինք սիրուած էր այնչափ՝ որ ոչ ոք կը սիրէր...

Ասկիտ իրենց համար եղաւ մէկը այն սոսկի իր յարկաններէն որ այնպէս կը թուէր թէ սիրող բարոյսէն կը զաղարհւնէր։

տար կոչուած զողորմին թուրք բերդահաններուն վրայ կրակ կ'ընէին։ Մերթ հրաշանածութիւնները կը մեղմանան և մերթ կը սաստկանան։

Կէսօրէն վերջը ժամը 5ին, ֆրանսական «Պուրիք» մարտանաւը մեր նաւահանդիսը կը մտէ։ Ֆրանսայի հիւսա տուր խիստ կերպով յեղափոխականներէն կ'իջէին զաղարմար կը պահանջէ, բայց մտիկ ընողը ոչ է, կարծես անոր հակառակելու համար, կրակը աւելի կը շատցունեն։ Անոնք բարձրանալով զէպի Պայ. Բաղաժինի գողարմը կը յառաջանան։ Թուրքերը նոյնպէս կը պատասխանեն։ Բաղաժին քանդ ու աւեր եղած է։

Պատահաններէն ձայներ կը հասնին ակունքին, ինծի հոտ դարձիւր կրուն։ Կը պատասխանեմ և անապարաւօք ճամբաս առաջ կը տանիմ։ Հեռագրատան կը մտնեմ, բայց կը տեսնեմ որ մուտքը անկարելի է։ Կոխը մինչև կէս գիշեր տեղեց։

Երեքշաբթի գիշեր ժամը 3½ հրաշանածութիւնը աւելի բուռն թափով սկսաւ։ Յեղափոխականները դարձեալ Պայ. Բաղաժինի գողարմը կը խուժեն ու բերդը կը կրակեն։ Թուրքերը քաջաբար կը դիմադրեն։

Առաւօտուն Անգլ. «Մէլտոն» մարտանաւը կը խաբինէ։ Կրակը դեռ կը շարունակուի։ Բանի մը ժամ վերջը յեղափոխականները Թուրքերը կատարեալպէս կը պաշարեն։

Լուր և հաղորդակցութիւն կը կտրուէին։ Իտալական մարտանաւ մը Գուրտայի Չանը կոչուած դիրքին առջև պահ կը կենայ և չի թողոր որ Ասիական փոխակները Թուրքերը կատարեալպէս կը պաշարեն։

Յեղափոխականները Պայ. Բաղաժինի գողարմը պաշարել վերջ, Թուրքերը կրակին կարեւորութիւն չտալով պաշարման գոտին հետզհետէ կը սեղմէին, երբ լաւ մը մտեցան կոխը սկսաւ մեծ ուժգնութեամբ և տեղեց 24 ժամ։ Այս կողմին մէջ, առած տեղիկութեան համեմատ Թուրք զինուորներէն հարկաւորներ իսկ յեղափոխականներէն չորս քիչեր մեռած են։

(Սամուրի Օսմ. Գործք մէջ Գուրտայի Արթ. Տ. Մարտաք քահանայի տուած տեղեկութեան համեմատ, 100 - 150 ի չափ հայեր կան։

ԳՐԱՐԱԹԻՆԻ Անուրի փողոցին մէջ մէկ քանի շուներ յարուսեալ անցորդներուն վրայ կը յարձակին։ Առջի օր դարձեալ այն փողոցին մէջ, շուները Թուրք կնոջ մը հանդիպելով խեղճին մեկնոր բզիկըրը գիկըրած ու քանի մը տեղերէն խառնած են։

ԱՍՏԻՆ օր Յուսէպ Գեր. Մետրապոլիտը հասարակաց բանտն այցելելով բանտարկանները սրտապնդած է։

ՆԱԽԼԵԹԱՅ օր Ալալուկի Լաղարիստներու ծովալողաբանին մէջ գտնուեցաւ Հայր Կարմէլի զիակը։ Խեղճ մենակեացը լողանք առած ատեն չնչարգիլ եղած է, ըստ որում զժողովարաններէն կը տուտապէր։

ԱՍՏԻՆ օր Սակոյր անուն աղայապան մը Այ. Եօրիկի տոջն 14 տարեկան յոյն տղակ մը ճղումէ է։ Այս անցորդ մարդոց նկատմամբ գրուելով տակաւին ունէ արգիւնք մը յառաջ չեկաւ, մեղք որ մեր այս անհարկ թաղապետութիւնը չ'իթափեցաւ իր անհոգութենէն։

Կարող կը դառնան կրկին՝ մարդկային սահմաններէն դուրս եղող ուրախութեան ստակալի բեռը։

Իրենց բաղնիկները երկարեցան։ Դառն, հրատաճող արցունքներ սկսան հոսիլ իրենց աչքերէն...

Այսպէս՝ բաղնիկին զէպի իրար տարածած, իրենց սիրով արքայի և լսեմ, սկսան քաղի, իրարու մօտենալ, զիրար գրկել, և այս ջղածիգ գրկախառնումին մէջ փոխանակել իրենց հոգին, իրենց սիրտը, իրենց մտածումները, իրենց սէրը...

Եւ իբր թէ անցեալին բովանդակ վիշտը ինչու տուած ըլլար օրնեայ արցունքներուն հետ, իրարու երեսնայեցան, և մեղմեց, անհունորէն քաղցր ժպիտով մը, խելարդ ժպիտով մը ժպտեցան իրարու։

Այս ժպիտը վերջ կը դնէ մեր ներկայ պատմութեան։ Կը համարձակեմ յուսալ թէ ինքնորոգը բաւական օգտուեցաւ անկէ և առանց ծանձրանալու հետեցաւ միւրի։

ՎԵՐՋ

Թարգմ. Հ. Ս

ՆԵՐԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ 18 Սեպտեմբեր. — Վիէննային կը հեռագրեն իւր Պուրկարիա, Անրպիա և Յունաստան որոշած են միասնաբար նախ տալ Բ. Դրան և Մակեդոնիոյ ինքնօրինութիւնը պահանջել, հակառակ պարագային պատերազմ հրատարակելու սպառնալիքով։

ՆՈՅՆ. — Պալլարիոյ վարչապետ Պ. Կէլօֆի հրաժարելու լուրը կը հերքուի։

ՆՈՅՆ. — Այսօրուայ լուրերը պալատներու կացութիւնը շատ տաքնապալի կը ներկայացնեն։ Բաղաժինն ու զիւսնա գիտական չընտան կները վստիքանէ վայ կեան պատերազմի կը սպասեն։

ՆՈՅՆ. — Կացութեան ծանրանալուն պատճառաւ Ռուսական զեապանը Արտաքին գործոց նախարարին դիմեց և խիստ կերպով խաղաղութեան պահպանում խնդրեց։

ՆՈՅՆ. — Ռուսական զեապանը նախարարին պահանջեց որ անմիջական կերպով զօրք զրկուի զբացի տէրութեանց սահմանադրութիւնը, որ կարելի ըլլայ խաղաղութիւնը պահպանել։

ՆՈՅՆ. — Սօֆիային հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Պուրկարիոյ թագաւոր այս առաւօտ երեք պուրկար բարձրաստիճան հրամանատարներու այցելութիւնը ընդունեց և երկար տեսակցութեան մը ունեցաւ անոնց հետ։

ՆՈՅՆ. — Այս չփոթեցուցիչ լուրերուն հանդէպ, թրքական մամուլը կատարեալ անտարբերութիւն մը ցոյց կուտայ։

ՆՈՅՆ. — Այսօրուայ «Թայմ» կը հաւատէ թէ Պալատեան տէրութեանց միջև Թուրքիոյ դէմ օրինակելի համաձայնութիւն մը գոյացած է։

ՆՈՅՆ. — Օսմ. Կառավարութիւնը հետաքրքրու հրամայելու իր երապական զեապաններուն, որ Պուրկարիոյ պատերազմական պատրաստութիւններուն նկատմամբ Տէրութեանց ուղարկութիւնը հրաւիրեն։

ՆՈՅՆ. — Եւրոպական Թուրքիոյ գործընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ Մարեշալ Ապտուլլահ փաշա։

ՆՈՅՆ. — Նախարարաց խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ Տարտանել գտնուած զօրքերը հոտ կոչել։

ՆՈՅՆ. — Բ. Դուրո հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Ռուսական Կառավարութիւնը իր գործերը չարժան մէջ գրած է Վիէնայի, Վարչախաչի և Բիշնի մէջ։

ՓԱՍՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ

Տասր տարիներ շտուռնակաբար իրաւագիտութեան ճիւղին և արուեստին հետեւելով գործնական և տեսական կատարեալ ու ճշգրիտ փորձառութիւն ստացած են Հեռագրար՝ Օսմանեան դատարաններու և վարչական ժողովներու առջև տեսնուելիք ամեն տեսակ դատեր կ'ստանձնեն։ Նիւթականապէս անկարողներու գտնուելու փոխադրութեան վարձքը գործին լինալուն վերջը կընդունին։ Ուղղատեսութիւն և անխախտ աշխատութիւն մեր երապանքն են։

Իզմիր, Փարմաք քափու Բարա - Օսման օղլու Ռոսթի 44.

ՆԻԿՈԼՈՍ ԳԻՒԶԻՒԲԵԱՆ Փաստաբան

15 - 2

ՕՍՄ. ՀԱՅ ՈՐՈՐԴԱՅ ԱԿՈՒՄԻ

ՀՐԱԽԷՐ

Ֆրանսայի Նաւոր սահմարան-կրոնախարակ Պրո. Լիւրո (M. Lurol) Ուրգո. 20. Հինգշաբթի, Երեկոցեան ժամը 6 30ին պիտի դատարանէ և գործնական փորձեր կատարէ Ակուսիտ մէջ։ Կը խորհուրդ բոլոր անդամներէն բոլոր ժամանակ ներկայ զտնուելով օգտուելու իր խիստ չանկան առիթէն։

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍԿԱՄԱՐՏԻԶՄԱՆՈՒՅԻ

Գորակիւթի Մ. Նիկոլան պարտէզին համար ժամկալարժու էին մը պիտի բխալով, փափաքով կրնան գիմել գորակիւթի վարձարան և բանակցել։

